Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 218 (10.601). Львів, четвер 1. жовтня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов.

Конто почт. щад. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло" Львів.

Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунія 150 лей, Болгарії 75 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 СОТ.

Національні меншости у Женеві.

„Мала", але основна справа. — Нові проєкти. — Протест великих держав. — Зелені та фіолетові національности.

Великі проблєми миру, що лишаються вічно неполадненими в Европі, найкраще виявляють усю свою непідготованість, коли дипльомати, що радять над їх розвязкою, приневолені торкнутись „малих" проблєм. До таких належить становище народів, що попали рішенням Версайського договору в великі держави, у старі та новоутворені. Як можна здійснити такий гармонійний ідеал як забезпека всіх кордонів, коли ці кордони аж тріщать від скількости народів збитих в їх межах?

Ліга Націй, що поставила собі одно з перших завдань: охорону прав національних меншостей, сотворила одночасно такі клявзулі в користь великих держав, що звела на нівець саму можливість перевірки, в яких умовинах покривджені національности находяться. На останній сесії Ліги Націй ця болюча справа стала притокою широкої, трьохгодинної дискусії. Виявилось ще раз, що представники великих держав виступили на ділі проти самих засобів охорони тих прав, які теоретично взяли під свій покров. Мадярський делегат граф Апоні вказав на те, що вже у самій процедурі як розглядаються скарги національних меншостей, є основна суперечність. Коли такі скарги не входять до безпосереднього розсліду Ради Ліги, а передаються спершу комітетові трьох членів, вони здебільша є відкинені, навіть нерозглянені. Ось чому гр. Апоні пропонує, щоби петиції і скарги внесені вищими церковними організаціями та культурними установами приймала Рада до безпосереднього розглянення. Другий його внесок: щоби представники тих, що вносять жалобу, мали право у всіх стадіях процедури давати розяснення і відповіди на арґументи представників держав, яких ця жалоба торкається. І третій внесок: щоби кожний раз, коли виринає питання права, рішення Міжнародного Трибуналу в Газі було обовязуючим для Ради Ліги.

12 держав запротестувало як стій проти цих внесків, на тій підставі, що такий проєкт нарушує суверенні права окремих держав і робить дану державу та її громадян предметом суду з боку Ліги та гаґського трибуналу. Виринає питання: коли Рада Ліги не є трибуналом і не може судити непорозуміння держави з її громадянами — яка доцільність розглядати ці непорозуміння? Коли Ліга Націй не має навіть змоги перевести контролю над тим, чи зобовязання, які взяла на себе держава супроти своїх національних меншостей, є нею виконані, то яка мета її процедури?

Не диво, що литовський делеґат Гальванавскас, бувший премієр і мін. закорд. справ, щоби вийти з цієї плутанини, поставив новий внесок, який мав би устійнити відношення до справи національних меншостей. А саме загальні збори Ліги повинні вибрати спеціяльну комісію, яка мала би обробити загальну конвенцію обовязуючу всі держави — членів Ліги, які приймають на себе т і с а м і права та обовязки супроти своїх національних меншостей. Він мотивував свій внесок тим, що нині ще в Лізі Націй є держави першої та другої кляси; одні можуть поводитись зі своїми меншостями по вподобі, другі мають ставити „політику супроти своїх меншостей" під міжнародню контролю. Якщо охорона малих національностей є справою моралі, то слід би ці моральні зобовязання поширити на всіх членів Ліги.

Цікаво, що представник польської делеґації Козіцкі, редактор вшехпольського „Курєра Познаньского" ворожого до всіх національних меншостей, приєднався до цього внеску, декламуючи щось про рівність та братерство народів, але ні разу не пускаючи фарби, як він розуміє здійснення згаданих внесків або загальної рівности. Румунський делеґат Комен виступив перед зборами з цілою картою Европи, на якій національні меншости були помальовані двома фарбами: зеленою та фіолетовою. Він вказував на абсурд, що одні — зелені є протеговані, другі ведуть животіння, здані на ласку держав, до яких їх втілено.

Коли прийшли до голосу аранжери всіх засідань, представники великих держав, з предложених проєктів лишився тільки пух та прах. Франц. сенатор Жувенель виходить із становища, що Франція взагалі не має національних меншостей, хоча Комен показує йому одночасно фарбу на Альзації та Льотаринґії і нагадує домагання Бретанії мати школи на своїй мові. Далі підкреслює ріжницю між новоутвореними державами і старими, що засиділи свої права. Анґлійський делеґат, один з найбільших авторитетів Ліги, льорд Роберт Сесіль, заявляє, що переведення суду між національною меншістю і державою — членом Ліги було би аномалією, в огляду на диспозицію їх роль. Гаґський трибунал був би перетяжений усіма такими справами, а навіть розслід усіх таких справ коштував би величанські гроші. І при цій нагоді одержуємо сензаційну інформацію: Европа має нині 40 міліонів населення національних меншостей, а долею всіх їх займається один секційний шеф секретаріяту Ліги (Кольбан, Норвежець) при помочі двох співробітників і одної машиністки!

Навіть Бельгієць Гюманс промовляє на боці великих держав. В кінцевій відповіді литовський делеґат каже з великою іронією про цю звеличувану машину Ліги, яка лякається праці і великих втрат у наскрізь живучих та пекучих справах. Він не ставить ніяких максимальних домагань, тільки мінімальні. А проте коли Бенеш, за піддержкою анґлійської делеґації, ставить внесок передати всю цю дискусію для вжитку Ради Ліги — всі вичерпані палкою суперечкою годяться.

Замісць висновків можна передати дві-три рефлєксії Китайця Чеу Вей, що також забрав голос у цій европейській дебаті. Він поглузував собі із усіх, заявивши, що вперше довідується про істнування в Европі ще й зелених та фіолетових народів; він гадав, що в ній є тільки білі. Прикликаючись до універсальної ідеї Литовця, просив не забувати, що в Европі крім народів є ще й раси. Коли Рада Ліги зверне на цей факт увагу, тоді побачить, що на світі є не тільки національні меншости, яких поневолюють народи, але національні більшости поневолені меншостями.

Радянська Україна.

Імпорт сільсько господарських машин на Україну.

Запотребування України в сільсько-господарських машинах обраховано на слідуючий рік в сумі 45 тисяч рублів. З огляду на те, що продукція машинового тресту на суму 25 міліонів рублів повинна бути вивезена з України до инших радянських республик, то сама Україна буде потребувати імпорту закордонних машин на суму 16 міліонів рублів. Державний торговельний уряд вже почав робити закупна за кордоном.

Поворот Некрасовців.

До Одеси приїхали з Туреччини на пароході „Красное Знамя" потомки козаків Некрасовців, що втекли до Туреччини перед 200 літами та поселилися в районі Пандерми. Радянський уряд згодився на їх поворот, та наділив їх землею у Донській области. Всього приїхало 57 родин в числі 700 душ. Переселенці мають зі собою інвентар.

(„Правда")

Збіжевий ринок України.

У Харкові відбулося в перших днях вересня засідання т. зв. хлібного комітету. На ньому стверджено, що великою перешкодою при зборах та молоченню збіжжа були дощі. Через те і привіз хліба на ринки малий. По кінець серпня заготовлено було всього 13,255,000 пудів хліба, що дає 57 прц. всієї заготовки, яка була намічена.

Орґани радвлади перед судом.

У селі Терисніві мелітопольської округи почався в перших днях вересня процес проти надужить орґанів радвлади в тому районі. Замісць у Мелітополі відбувається суд на місці доконаних надужить. Підклад справи такий: з початком 1923 р. поширилися у смоленській, вітебській та инших губерніях поголоски про те, що на Україні роздають землю. Безземельні селяне повірили в те і вибирали делеґатів, які пішки ходили до Катеринослава. Катеринославська земельна управа відмовила делеґатам землі. Частина їх звернулася тоді до мелітопольської земельної управи, де їм теж відмовили землі, але в неофіціяльній розмові натякнули, що землю можна одержати, але иншими способами і направили ходоків до члена тої управи Новікова. Цей останній сказав ясно, що землю можна одержати тільки за гроші і поставив ціну від 5—30 рублів за душу. Що більше, він узяв від делеґатів навіть завдатки. Коли селяне, випродавши у себе все майно, поприїздили до Мелітополя, то їм не вистарчило грошей на доплату. Новіков не дав їм ні землі, ні не повернув завдатків. Частина їх доповернула домів цілковито зруйнована. Такими справами займався Новіков більше двох літ під покровительством 20 тамошних радянських урядовців. Цей факт кидає яркє світло на тамошні земельні відносини.

(„Правда").

Памятаймо: Рідна школа — це народня фортеця, це певний захист у добі лихоліття!

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 706/25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny, jako Trybunał prasowy we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dilo" Nr. 214 (10.597) z dnia 26. września 1925 pod tytułem: 1) „Z rozwiazanymy oczyma" w ustępie od słów: Koły takyj w danomu wypadku... aż do końca tego artykułu. 2) W art. p. t. „Za tiuremnymy muramy" a) treść tego całego artykułu i b) w ustępie od słów: Jeczoż opowidaje... aż do końca tego artykułu. 3) W art. p. t. „Nowa Macochijada" treść a) całego podtytułu, b) w ustępie między słowami: manja ks. Kopacza... a: ks. Kopacza pore vesty, c) w ustępie od słów: ak liudu newynnu... aż do końca artykułu zawiera znamiona ad 1) występku z § 300 uk. ad 2) a) b) występku z § 300 uk. i z art. VIII. ust. z 17.XII. 1862 Dzpp. Nr 8 1863, ad 3) a) b) c) występku z art VIII. ust. z 17.XII 1862 Dzpp. Nr 8. 1863 uznał dokonaną w dniu 25. września 1925 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 Zł. P. Lwów dnia 27. września 1925.

Hawel.

Red. czas. „Dilo" we Lwowie. Pr. 708/25. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, jako Trybunał Prasowy we Lwowie, że treść artykułu, umieszczonego w czasopiśmie „Dilo" Nr. 215 (10.598) z dnia 27. września 1925. pod tytułem: 1) Misteriji w szkilnycziw" w ustępie między słowami: tak peresolyły, szczo ce nawit... a: St. Grabskoho wydałosia. 2) W art. p. t. „Za tiuremnymy muramy" a) w ustępie początkowym wraz z podtytułem aż do słów: w osobach dyrektora karnoho ... b) w ustępie między słowami: Na misci zbudujemo, c) ... Batorija... a: tak wkynuto, d) Ystych pol. wiaznuw... a: m. pry- Klaczkyskiw Mutka i Drbinga... zaw wiaznycznyj likar zawiera znamiona występku ad 1) z art. V. ustawy z 17 XII. 1862 Dzpp. Nr 8 1863, a 2) a) b) c) d) z § 300 uk. uznał dokonaną 26. września 1925. roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów dnia 27. września 1925.

Hawel.

Напередодні нових торгів.

Львів, 30. вересня 1925.

На дипльоматичній шахівниці Европи спричинило велике замішання найновіше посунення більшовицької дипльоматії, виявлене візитою Чічеріна у Варшаві. Рахунки та пляни багатьох дипльоматичних шахістів значно відірвано, доводячи до ослаблення спроможности їх виконання. Політичне значіння тієї візити без сумніву велике й далекосягле.

В момент повної ізоляції Польщі на міжнародній арені, в момент її внутрішнього ослаблення, в момент спроби Англії втягнути її в орбіту своїх протибільшовицьких експериментів за ціну позичок і — курателі спадає для Польщі ця візита як оптичний самообман для заблукавшого в пісковій пустині подорожника, що міраж вважає дійсною оазою, яка принесе йому порятунок, яка спасе перед невідомим його вичерпаний організм.

Ціла Польща, репрезентована офіціяльними достойниками та їх бенкетніми деклярацiями на адресу Чічеріна, вся польська преса, репрезентантка громадянської опінії просто таки захоплені тією візитою. Репрезентанта більшовицького режіму не тільки по царськи витають, але роблять йому ще й неймовірну рекляму. А роблять це репрезентанти тієї влади і тієї громадянської опінії, що само слово „більшовик" вважають найбільшою зневагою

Ще вчора міністер освіти Ст. Грабскі заявився проти участи польських учених у святкуванні в Ленінграді 200-ліття російської Академії Наук зі страху, щоби вслід за братанням польських учених не пішло братання студентської молоді, а вже сьогодня представника того більшовизму, рівнозначного в одних і других з поняттям „бандитизму", витають польські міністри- аристократи з патосом, щиросердечністю та надією на... приязнь. Правда, всі вони особисто всеж таки вважають Чічеріна аристократом, дарма кого той аристократ репрезентує. Про те аристократичне походження Чічеріна не забула широко поінформувати публичну опінію і польська преса.

І так похилилися голови польських „расових" дипльоматів перед „расовим" представником організованого на їхню думку „бандитизму". Чи буде з тої муки хліб?

Всі сподіваються від цеї візити „нової ери". „Прибуття Ваше до Варшави — твердив граф Скшиньскі — є не тільки чемністю, яку оцінюємо, але й політичним актом, який розуміємо", а далі: „Висловлюю надію, що при нашій майбутній стрічі з нагоди моеї ревізити у Москві зможемо з вдоволенням поглянути на перебутий шлях і ствердити успішні висліди політики згоди".

Отже на візиту—ревізита для скріплення приязни, для скріплення політики „згоди". Чічерін вважав за вказане, очевидно, подякувати за сердечне приняття, за незвичайно прихильне становище преси і виразно заявити, що його приізд має чисто політичну мету.

Політичні та економічні справи приневолили Чічеріна спинитися з нагоди свого переїзду на курацію у Варшаві. „Стріча і приняття, які мені влаштував польський уряд — говорив Чічерін, а які знаменували незвичайна приязнь до мене — викликує в мене не тільки почуття найбільшої вдячности, але являється рівночасно реальним політичним актом". А далі Чічерін дав недвозначно до пізнання, що більшовикам залежить на забезпеченню запілля на заході, щоби таким чином здобути вільну руку проти Англії на Далекому Сході. Щоби дійти до устійнення приязни, на це треба щонайменше рік переговорювати та переглянути багато справ, звязаних із рижським трактатом, а далі багато справ чисто економічного характеру.

Ось так Чічерін яскраво підкреслив, що переговорами прийдеться гризти довго і багато твердих горіхів, коли передбачив для них час аж одного року. Безперечно, що в переговорах підуть на добре торги перш за все на рахунок Українців та Білорусинів, бож уже раз їхнім коштом осягнено рижський трактат. Візита Чічеріна у Варшаві є нічим иншим, як тільки започаткуванням нових торгів та експериментів на живому тілі українського та білоруського народів. Бо мусимо собі докладно здати справу, що Чічерін є не тільки представником комуністичного інтернаціоналізму ленінської інтерпретації, але й виразником російського націоналізму найновішого покрою, для якого не відграє ніякої ролі якась там частина українського народу, якщо її прийдеться пожертвувати в інтересах великодержавницького російського імперіялізму.

в. т.

„А що буде з Польщею?!"

Марево французько-німецької гегемонії. — Чим краще Франції, тим гірше Польщі. — Рятунок у союзі з большевиками!

Камінчик, що покотивсь із гори, за хвилину з гуком грому широкою лявіною рве все у пропасть. Трудно сказати, що для Польщі було тим фатальним камінчиком: упадок національного бльоку у Франції, льондонська умова, чи може ще багато ранійш — перша зустріч покійного Ратенауа з Люшером, двох найбільш тверезих економістів двох наймогутніjших континентальних держав Европи. За те ясним є, що нині щораз грізнійше суне лявіна, перед якою щораз труднійше скритися. Поїздка французького міністра фінансів Кайо до Америки в справі унормування сплати величезного довгу, який Франція винна Америці, є теж поважною складовою частиною раптової і несподіваної небезпеки, яка грозить Польщі.

Цікава річ, — міжнародня ситуація змінилась за один рік настільки, що тепер зміцнення Франції означає — ослаблення Польщі! Це звучить просто парадоксально, а проте є дійсністю. Порозуміння зі Зєдиненими Державами в справі боргів безумовно здійме з Франції один із найбільших тягарів, що пригнічує її ціле господарське життя. Але ба — це порозуміння, як виявляється, є тісно звязане зі зміцненням економічної (а тим самим і політичної) кооперації з Німеччиною. Бо це одна з основних умов, під якими Америка згодиться піти на руку Франції, — умова, яка дає Америці гарантію, що її гроші знову не втопляться у морі світової крови. І тому саме до Америки поїхав не хто инший, як Кайо — той самий Кайо, якого 10 літ тому судили й присудили були як державного зрадника, ярого германофіла-пацифіста!

І всі познаки кажуть, що Кайо дійсно переборе недовіря Америки до Франції, так, як це вже переборoли Німці у відношенні до себе. Перші пропозиції франц. міністра були, що правда, відкинені, але державний секретар Зелин. Держав Мелльон, передавши контрпропозиції, рівночасно сам заявляє, що „має надію на усунення труднощів", відкриваючи цим фірточку до дальших компромісів. І ось, останні звістки з Америки звучать оптимістично.

В Польщі мало-помало починають розуміти небезпеку повної економічної й політичної ізоляції. Стихають патетичні апострофи до нерозривної франко-польської приязни, щораз ясніїше стає польським політикам і всьому засліпленому польському громадянству, що близша Франції німецька сорочка ніж польський кожух, — і щораз розпучливіише шукає польська преса рятунку від марева французько-німецької гегемонії, якій ніщо не буде в силі опертись.

Істерія опановує польські газети. Одним таким істеричним викриком смертельного переляку є м. и. стаття у львівській „Газ. поранній", цікава тим, що ця газетка відтворює дійсний настрій широкої польської вулиці, завжди міродатний для польської дипльоматії. Подаючи „інтервю" з якимось анонімовим Американцем, який змальовує яскравими красками вищенаведені моменти нинішніх французько-американських переговорів, питає автор, зрештою цілком слушно: „А що ж буде з Польщею?!" Інтерльокутор „Газ. Поранної" каже так:

„Що станеться з Вами, коли така програма (французько-німецького континентального бльоку — пр. Ред.) буде здійснена? Знаю, що Польща веде тепер митну війну з Німеччиною. Це є дрібничка (?! — пр. Ред.), того рода конфлікти будуть так довго, як довго істнуватимуть Польща й Німеччина (гарна перспектива для польського промислу й торговлі! — пр. Ред.) Але і в европейській політиці нинішній зворот не є для вас (себто Поляків — пр. Ред.) корисний. Французько-німецький бльок буде такий могутній, що диктуватиме свою волю цілій Европі. Трудно припустити, щоби Польща зберігла тоді свою господарську і політичну незалежність".

На те польський публіцист знає, що

ФЕДІР ДУДКО.

Наша пісня.

З приводу майбутніх виступів Українського Хору під управою Дм. Котка у Львові.

Про Українців у Москалів установилася вже здавна така слава:

— Де збереться пара хахлів, там вже і хор.

Але ця музикальна репутація, як і взагалі все, що торкалося творчости нашого, багато обдарованого духовими здібностями народа, глухла весь час в тісних мурах тої тюрми, в якій душилося наше підневільне національне життя.

Ширший розголос про нашу високу музикальність, що перетворився потім в гучну славу по цілому світу, почався лише з виїздом за кордон зі своєю славетною капелею Олександра Кошиця, який примусив наперфумовану і розпомаджену Европу ахнути зі здивування від чару нашої широкої, степової, козацької народньої пісні.

Тріюмфальний похід української пісні за кордоном, помимо духової злуки українського народа з музикальним Заходом (чи може навпаки!), мав для нас ще й инше величезної ваги значіння. Не можу забути, як в осени 1919 року я зустрівся з О. Кошицем у Станиславові, куди він приїздив на пару днів у справах капелі з Парижа, і чув від нього повну піднесення, екзальтації й ентузіязму розповідь про свою закордонну подорож.

— Ви знаєте, — хвалився maestro, — вони (то-б то Европа) буквально збожеволіли, почувши нашого „Баришполя" і „Ліщиноньку". Враження від наших концертів у Европі може нагадати те враження, яке викликалаб, скажемо, поява на землі істоти в Місяця або Марса. Даю вам слово! Українці? Що це за Українці? Що то за Україна — скажіть же скорше з ласки своєї! — Таким питанням була переповнена европейська авдиторія по перших концертах української національної капелі. А один німецький композитор, професор музики і найвизначніший музикальний критик Німеччині просто-таки так і написав про капелю: „Вони привезли нам невідомий аромат незнаної до цього часу у нас чудової квітки широких просторів українських степів."

І коли перший концерт національного хору в Парижі пройшов при порожній салі величезного шестиярусного театру „Champs-Elysées", то вже всі чергові за тим концерти не могли стати доступними для всіх бажаючих послухати дивної пісні невиданих Ukrainiens, що своїми голосами були подібні до „людської орхестри" — назва, яка так і встановилася за хором О. Кошиця по всі віки. А в 1921 році всі ми мали можливість читати в часописах, як всі паризькі хлопчаки, продавці газет, бульварієри і елєгантні денді насвистували на вулицях і по тінявих алеях Boulevard-ів Світової Столиці нашу „Почаївську Божу Матір" або широку степову „Ой, у полі вітер віє..."

— Ви розумієте, що нас (Українців) тепер уже знають за кордоном! — гордо заявив О. Кошиць. — Запевняю вас, що тисячі наших дипльоматів і закордонних представництв не зробилиб протягом 10 літ того, що зробив одним махом дивний музикальний геній нашого народа.

Безперечно, велика слава О. Кошиця серед нас завдячує не тільки його надзвичайним, незрівначим дірігентським талантам. В рівній, коли не в більшій ще степені, спричинилися до цього його кольосальні послуги перед Батьківщиною чисто освідомлюючого, пропагандно-інформаційного характеру.

Ці спогади про нашу національну капелю з О. Кошицем на чолі мимоволі навернулися нам на память при вістках про третє завітання до Львова відомого нам з попередніх виступів Українського Наддніпрянського Хору під орудою Дмитра Котка. Ми пригадуємо собі перший виступ цього хору минулого року у Львові. Зустріч його своєю публикою на своїй землі була приблизно така, як і зустріч національної капелі в далекому Парижі.

— Котко? Що це за один?

— Таборовці? Пхе, та чи може бути щось путнього з Назарету!

Але по першому-ж виступі виявилося, що і Котко, і та жменька відважних людей — тих 13-цятеро „нахабів-хлопців", що ризикнули виступити прилюдно там, де звикли завжди чути те саме у виконанні 60—100 вишколених голосів — це те, що влучно вхарактеризували Москалі:

— Там де їх двоє — вже й хор

Розумій:

— Там, де Українець-степовик, там і могутня сила музикального почування, і краса вияву, і натхнена творчість.

Ми не хочемо зменшити цим високих здібностей д. Дм. Котка, як дірігента. Навпаки, ці прикмети він виявив у дуже високій мірі. Але над індивідуальною силою того таланту бере гору могутня несвідома сила нашої національної степової вдачі, яка, збивши до купи двох „хохлів" — вже дає музикальний ефект і спричинює високий музикальний настрій. І ця сила мусить бути використана, щоби пробити ширше ту діру в китайському мурі, який відокремлював нас від Заходу і в який подібно продерся Кошиць.

Національна Капеля, на превеликий жаль (може також завдяки вже иншій типовій нашій національній вдачі), перестала істнувати. На зміну їй виросла за дротами нашого козачого табору в Каліші, несподівано, як Атена з вуха Зевеса.

Польща має один вихід: зближення до Росії...

Політичної небезпеки — мовляв — з такого союзу для Польщі немає, бо

Польща не має ніяких симпатій до комунізму і комуністичні тенденції не матимуть впливу на польську політику.

Таке наївне й простосердечне заложення веде його автора до висновку, що

„Польща не потрібує лякатися переведення програми Кайо, яка сподобається у Вашінґтоні...“

Є це роблення „присмної міни до поганої справи“. В істеричній пошуканці за союзниками проти економічної гегемонії й політичної супремації Заходу, бачиться спасення в обіймах — другого економічного банкрота та принціпіяльного найбільшого ворога! Бритва не завжди заступить дошку: звичайно відрізує пальці...

По широкому світі.

Німеччина, по останнім англійським інформаціям, хоче обмежити наради на найближчій конференції тільки до ґарантій Надренщини. Пакт з Чехословаччиною та Польщею хоче відложити на пізнійше і домагатись ґарантій тільки за запорукою Ліґи Націй.

Англ. мін. зак. справ Чемберлен мав мати довірочну конференцію з німецьким амбасадором у Льондоні в справі ґарантійного пакту, який, по звісткам німецької преси, може ввійти в нову сензаційну стадію.

Туреччина підготовляється поважно до війни за Мосуль. Проголошено загальну мобілізацію. Настрій проти Англії крайно ворожий. Англія збирає більші військові частини на границі Мосуля. Населення Іраку зробило повстання. Турки всю вину за війну складають на Лігу Націй.

У Китаю два міліони людей лишилося без захисту, в наслідок страшенних повіней на Жовтій ріці та инших, на просторі 1500 квадр. миль.

Ліґа Націй збереться слідуючий раз у марті 1926 р. у Мадриді.

Куратeля.

Англія купує Польщу?!

Довгі міркування на тему, яке величизне значіння має приїзд Чічеріна до Варшави й подрібні звіти, як він їхав, як приїхав і як його приймають, якось усунули в тінь подію, що либонь має багато важнійше реальне значіння: представник „Bank of England — державного англ. банку переговорює у Варшаві в справі викупу акцій „Bank-у Polsk-ого“ — державного польського банку!

В „N. Fr. Presse“ находимо в цій справі таку коротку телеґраму з Льондона з 25. вересня ц. р.:

„Дейлі Експрес“ повідомляє, що англійський фінансовий фаховець сер Уіліям Гуд, який грав велику ролю при реорганізації австрійських і мадярських фінансів, дістав запросини від польського уряду виконувати при ньому функції дорадника при переведенні реформи польських фінансів і нар. господарства“.

Але вслід за тою досить ще невинною звісткою слідує у тійже „N Fr. Presse“ телеграма з 26. вересня з Варшави, де кажеться буквально, що „йдуть переговори про продаж більшости акцій Польського Банку в англійські руки“, та що „частина польської преси робить настрій проти такої транзакції, вказуючи, що перехід емісійного банку в чужинні руки означає повну господарську й політичну залежність“.

Нічого й казати, що польське м-ство фінансів чи президія ради міністрів інспірує польську пресу в напрямку опрокинення тих звісток. Сер Гуд перебуває — мовляв — у Варшаві виключно тому, що він взагалі цікавиться господарськими відносинами в поодиноких европ. державах і пише саме тепер про це книжку! Коли-ж пригадаємо собі революції в справі переговорів одного з директорів банку польського п. Млинарского з англійським банком у Льондоні — то байки про „приватну подорож“ п. Гуда і його „книжку“ ніяк не можуть зискати віри. Так само „фінансовий дорадник“, який ні сіло ні пало виринає на варшавському ґрунті — є високо підозрілим явищем.

Нічого й казати, що купно емісійного банку Англійцями є першим і то зразу надзвичайно рішучим кроком на шляху реалізації фінансової кураттелі над Польщею, і — vice versa: продаж того банку Польщею був би признанням свого банкроцтва й прийняттям англійської опіки. Так само ясно, що англ. банк не переводить такої трансакції й не береться за таку опіку — без виразної вказівки англійського міністерства заграничних справ.

„Польсько-жидівська змова“.

Погляд білоруської преси.

„Беларуская Крыніца“, тижнева селянська ґазета (орган соймового Білоруського клюбу) розпочала ряд передових статей п. н. „Polska-żydouskaja zmowa“.

Переповівши вкоротці історію виборчого бльоку 16-ки, причини створення його та користи з нього для усіх непольських національностей, автор, п. Давидович, переходить до польсько-жидівської угоди, яку заключено в три роки пізнійше. Згідно з тією умовою — читаємо там — польський уряд обовязався 1) субвенціонувати жидівські початкові й середні школи, 2) приймати матуристів середних жидівських шкіл до польських університетів, 3) заборонити бойкот Жидів, 4) дозволити Жидам торгувати в неділі й християнські свята, 5) не дозволити на ярмарки в суботи і и. Часопис звертає увагу, що дві останні точки відносяться лише до білоруських і українських земель: у корінній Польщі Жидів і дальше обовязуватимуть римо-католицькі свята, а ярмарки можуть відбуватися у всі жидівські свята.

Наводючи зобовязання, які прийняв на себе жидівський клюб, як: признання нинішних державних границь Польщі, перехід до урядових партій у соймі, поміч польським заходам щодо заграничної позички, кооперація з польськими господарськими колами для добра держави і т. п., автор зазначує істнування секретних умов, звернених без сумніву проти Білорусинів і Українців, і тому затримуваних у тайні.

„Що зробили Жиди цією угодою? Вони зрадили Білорусь (як і инших) і ворожо виступили проти білоруського народу. Жиди мають право домагатися, щоби польська конституція була виконана у відношенні до них. Однак вони не пішли тією дорогою, а пішли на угоду (у більшій частині таємну) з Поляками, на угоду, скермовану виразно проти білоруського народу. Дійсно, цієї угоди не можна назвати инакше, як польсько-жидівською змовою проти Білорусинів і Українців.

Жиди за польські уступки признали права Польщі на західній Білорусі й Литві (та й на Зах. Україні — пр. Ред.) Які права мають Жиди на білоруські землі? Чи за те, що століттями жили з білоруського народу, мають тепер цим народом торгувати? Жиди зобовязались голосувати у соймі за урядові польські законопроекти. Жиди своїми голосами наділюватимуть польських осадників білоруською землею! Це вони вже й зробили: при недавньому голосуванні над законом „про парцеляцію і осадництво“ білоруські й українські посли протестували й вийшли з засідання, але Жиди залишились голосувати!

Дальше автор каже, що жидівський клюб у своїй короткозорій опортуністичній політиці пішов на гачок вшехпольської політики Грабских, що змагає до розєднання і посварення поодиноких національних меншостей у Польщі, дарма, що за польськими обіцянками не криються ніякі поважні уступки. Та й тих уступок, які зафіксовані в угоді, польський уряд не дотримає, а за те матиме моральний капітал на заграничний експорт. Автор радить противідіяти цій угоді в двох напрямках: відносно Поляків та Жидів.

Полякам ми повинні відповісти збільшеною національною роботою: широкою всесторонньою національною організацією, освідомленням і пропаґандою ми знівечимо всі польські плями проти білоруського народу.

Політику й тактику відносно Жидів „Беларуская Крыніца“ заповідає обговорити у дальших числах.

Ми від себе додаємо, що польські плачи й принизливу шкідливу поведінку адгерентів з жидівського кола пізнають уже щораз ширші кола самого жидівського громадянства і що посол Райх, Тон і т. ов. зближаються швидкою ходою до повного свого політичного банкроцтва.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Чічерін виїхав до Берліна

29. IX. Чічерін з пос. Войковим, пос. Тенчинським й Вшеляким відіхав до Спали для відвідин през. Войцеховского. У президента був Ч. на сніданні. Опісля Ч. вернув до Варшави і після відвидин Скшиньского, Тромпчиньского, Грабского — відіхав до Берліна. В Берліні стрінеться Ч. з Раковським і Красіном.

Мусоліні хоче союзу з СРСР.

„Дейлі Мейл“ повідомляє, що Мусоліні предложив СРСР. пропозиції в справі заключення союза. Для сих предложень бажає зєднати й Німеччину.

Рішучі домагання Німеччини.

Нім. амбасадорі в Парижі і Льондоні зажадали рішуче евакуації кольонської смуги й уложення статута контролі Надренщини перед підписанням ґар. пакту. Піддержують теж домагання про відповідальність за війну. Заяву що Німеччина піддержуватиме і на зїзді в Льокарно і в С. Народів.

Франц.-амер. переговори

Французька делеґація вручила ноту-пояснення про положення Франції, головно платин. здібність. Американські делеґати взялись негайно розглядати цю ноту. Секретар ам. скарбу є прихильний для ноти. „Матен“ повідомляє з Вашінґтона, що нові амер. контрпропозиції приймають жадання Франції й годяться на редукцію відсотків.

Перед фр.-рад. порозумінням.

В звязи з майбутніми французько-радянськими переговорами заповіджений негайний виїзд франц. амб. в Москві Гербета до Парижа, для обговорення з Бріяном важних справ у фр.-рад. взаємних. Кажуть, що підчас тих нарад фр. урядові предложать опрацьований у Москві проєкт полагоди всіх спірних екон. і політ. справ, м. и. і справи довгів. Після нарад Гербет верне до Москви з през. фр. комісії для рос. справ Дальбже. Він має кермувати оконечно переговорами з рад. урядом.

Радек про рад.-польські взаємини.

В „Ізвєстіях“ Радек розглядає причини змін, які зарисовуються в польських урядових колах у відношенні до СРСР. Ціла загр. політика Польщі покладала надії на Антанту. Надії не сповнилися. Антанта розпалася, Англія змірає до відбудови Німеччини для противаги Франції й СРСР. Економіка Польщі й її географія не мають моменті ворожих радянським цілям. Радянська дипльомація не має причини ослаблювати Польщу. Взаїмини екон. поміч і виречення з боку Польщі конклюзій, ворожих СРСР, буде ґарантією мира на Сході англійською ж штучка инших народів

та капеля з ініціятиви (і в цьому величезна заслуга Котка перед нацією) і під проводом д. Дм. Котка. Завдання цієї нової капелі, яка виросла на закордонних теренах, продовжувати почату справу Національної Капелі освідомлюванням заграниці про нашу могутню духову міць і високі творчі національні скарби. Це не тільки наша особиста думка. Про це ми чуємо і з голосів чужинецьких.

В одній із численних рецензій-дітирамбів присвячених виступам хора Дм. Котка в Польщі, а саме з рецензії проф. Валер. Стися на Познанщині, читаємо:

„В гробовій тиші салі Баста ударив грім, викинений з двацяти груде молодих багатирів, можливо нащадків давніх отаманів запорожських... приводячи в остовпіння, захват і запал прибувших на те велике артистичне свято слухачів. Абстрагуючи від усяких політичних оглядів, від зрозумілих упереджень нашого рода відносно Січі Запорожської — мусимо признати і відмітити, що нема в Польщі мужеського хору, який стояв би на такій висоті вокальної віртуозности... Хор може сміливо пуститися в іошнеє артистичне по шлях культурнім Заході і пропагувати чисвою співучу творчість своєї батьківщини“...

А другий, вже краківський музикальний критик („Nowy Dziennik“ ч. 86), зазначує:

„Продукція цього феноменального чоловічого хору викликала здивування слухачів співом, до якого не може дорівняти ні один хор, виступавший у Кракові... Перед цим хором стоїть отвором цілий світ музичний“...

Єдиною хибою хору, відміченою не раз уже музикальною критикою, була відсутність жіночих голосів, яка дозволяла б виконання композицій з всіми голосовими реґістрами, в першу голову творів перед двома роками розстріляного у Полтаві і потім признаного ґеніяльним нашого композитора Леонтовича. Дефект цей тепер частинно виповнений, і ми матимемо змогу чути цей живий музикальний орган в повному складі голосів.

По концертах у Львові й обїзді в мішаному складі найвизначнійших міст Галичини і Польщі, хор, на енерґійні запросини з закордону, виїздить до Франції — власне має на думці зробити те, про що ми згадували ранійше.

Вітаючи цей замір хору, будемо всіми силами старатися підтримати його в цих потрібних для нашої національної справи і гідности досягненнях. Всякі спроби „національної вдачі“ руїнницького характеру, які вже почали проявлятися у відношенні до хору, не можуть найти місця в наших обставинах і всякі такі розкладові спроби ми мусимо придушувати в зародках.

Уперті заяви.

„Лише за ціну польських кордонів".

Як ми вже зазначували, німецькі націоналісти ставляться ворожо до участи свого уряду в міжсоюзницькій конференції. Їх орган „Дойче Цайтунг", у статті підписаній послом Фрайтаг-Льоринґгофеном, звернувся з покликом до канцлера Лютра, щоби стримався від своєї місії. На це офіціяльний „Гамбургер Фремденблят" дає відповідь, доказуючи корисність такої участи:

„Німеччина є мілітарно безборонна. А завданням її закорд. політики мусить бути боротьба з агресивністю французької політики і забезпека ненарушности Німеччини з боку фр. наступів та санкцій, шляхом союзів. Метою міжнародньої нім. політики є далі прямувати до ревізії східних кордонів, яких, як з усіх боків нині не признали, не можна буде вдержати. Так само Німеччина мусить виборсти свої кольоніяльні пляни. Коли закорд. політика Німеччини обмежується до цих завдань, тоді вона не лишиться самотною. Заходи в цьому напрямку не домагаються воєнних засобів, а співучасти всіх, щоби осягти порозуміння з державами, яких становище супроти тих справ рішить про їх розвязку.

„Анґлія обіймає ґарантію західних кордонів обосторонно, себто політично вже скінчилась єдність Антанти звернена проти Німеччини. Анґлія перестане бути союзницею Франції і ґарантуватиме франко-німецькі кордони. Німецькі міністри повинні скористати з запрошення на конференцію союзників, тому, що щойно при безпосередній зустрічі виявиться, чи по обох сторонах істнує щире змагання, щоби жертвувати Европі мир, якого потрібують усі народи".

Ці заяви органу, який стоїть дуже близько до нім. міністра зак. справ, дуже лякають польську пресу, яка називає їх співучастю „лише за ціну польських кордонів".

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** У вчорашньому (217) числі сконфісковано в цілости комунікат У. Н. О. в справі знущання над політичними вязнями, та інформації про побиття Євгена Зибликевича у тюрмі.

— **Товариство письменників і журналістів.** Всі дотеперішні справи й заходи заснувати товариство українських письменників і журналістів не могли увінчатися ніяким успіхом. В останньому часі два рази львівське воєвідство відкинуло внесений до затвердження статут під ріжними благими викрутами, як напр. такий, що права членів не можуть кінчитися тільки на плачені вкладок, хоч статут товариства був вповні схожий до анальогічних польських товариств. Зроблений відклик до міністерства внутрішніх справ преспокійно спочивав собі у Варшаві. Аж 28. вересня цр. несподівано сталося чудо. Як грім з ясного неба прийшла вістка, що міністерство скасувало воєвідську заборону і дозволило заснування товариства. Супроти того в найблизших днях відбудуться перші установчі збори товариства українських письменників і журналістів.

— **Смерть українського маляря.** Дня 18. ц. м. помер у Загребі у 36. р. життя знаний тут маляр акварелів і жанрів проф. Михайло Гимчишин. Академію скінчив у Кракові, а вчителював у гімназіях у Мостарі, Банялуці і Тузлі. Місцеві часописі висказують по ньому жаль як по мистецві скромнім і талановитім, що мусів у найкращій порі свого життя зійти з цього світа. Гурток місцевих Українців, — хоча покійник не був їм знаний, — віддав свому землякові останню прислугу, відпровадивши його до місця вічного спочинку.

— **Нова Мацохінда.** Позавчора сконфісковано у Львові число „Дзєнніка людового", в якому зверталось увагу слідчого судді на ріжні скандальні моменти в відносин у кармелітському монастирі взагалі, та життя ігумена кс. Бриняка і вбитого кс. Ідеца з окрема. На загал ці ревеляції покриваються з інформаціями, які вже були в „Ділі", а саме про замішання в цій афері одної жінки.

— **„Справлювання помилок?"** „Дзєннік людови" з 27. вересня, покликуючись на письмо проф. д-ра Иосифа Пеленського до Академії Наук в Кракові з зажаленням за ліквідацію українських гімназій і переслідування учителів, пише, що в звязку з тим стоять деякі зарядження властей до направи помилок, як напр. здержання „утраквізації", залишення д-ра Пеленського на посаді у Львові і наводить новий лист д-ра Пеленського, яким він дякує краківській Академії за успішну поміч. Як бачимо, то цілу передуману й упляновану систему польонізації „Дз. людови" скромно називає „помилками". Гарні „помилки", нічого казати.

— **Судний день і опера.** Вшехпольська преса щойно позавчора, з нагоди судного дня відкрила тайну, що в оркестрі міського театру грає стільки Жидів, що без них не можна дати вистави. Вона домагається, що треба цих побожних ріжновірців звільнити зі служби або приневолити грати і в їхнє свято.

— **Багато шуму знечев'я..** Редактор Дмитро Паліїв арештований вчора, вже звільнений. Брукова польська преса, яка при кожнім арешті українських громадян робить ревеляції щодо їх злочинів, написала вчора про арештування ред. Паліїва, що воно „є в звязку з цілою низкою політичних афер" і що він є „підозрілий у дуже важких злочинах".

— **Нова „еспанка".** У Льондоні панує тепер нова форма „ґрипи", яка навідує це місто звичайно в осени. Симптоми, які супроводять цю недугу не є звичайні: вони проявляються у сильних болях шиї, а також і голови й у незвичайній загальній утомі. При цьому температура недужих вповні нормальна і саме це є причиною клопотів англійських лікарів. Вони догадуються, що мають до діла з невідомим бацилем, що засідає спершу в шию, а згодом переходить до центральної нервової системи. З другого боку вказують на те, що недуга споріднена з дифтеритом.

— **Ґазетний бандитизм й етика польських редакторів.** Вчора згадували ми про страшну компромітацію „Ґазети Поранної", бундючного органу Кресових лицарів: показується, що „Газ. Поранна" управляла систематично шантажі на широку мірку. Крім невдачі з „позичкою", яку головний директор видавництва „Ґаз. Пор." Ґродке хотів затягти в „Банку Спулек Заробкових", після якої „Ґаз. Поранна" завела кампанію проти того банку, виходить на верх ще й окуп 40.000 зол., за який „Ґаз. Пор." припинила атаки на Управу львівського бровару та ще й пропозиція „перепродажу" акцій Вид. Спілки Ґаз. Пор." на суму 30.000 зол. Видавництву „Ксьонжніца". В ній останній справі „Ксьонжніца" публікує оголошення з ревеляціями проти редакторів тої ґазети, а „Дзєннік людови", додаючи від себе ріжні ревеляційні подробиці, жадає, щоби „Ґазета Пор." заскаржила „Дзєннік" до суду: там, мовляв, будуть представлені дуже пікантні докази правди. „Ґазета Поранна" бороняться особистими нападами на директора згаданого банку і задовольняється заявою, що „по нашей строне ест сполечеьньство". Яка „строна" таке — видно — і „сполечеьньство".

— **Тютюн — дорогий** не тільки для купців, але й для держави, коли вона має таких урядовців як у фабриці в Лодзі, де свіжо ствердили великі надужиття, звільнено зі служби директора і цілий ряд низших та висших урядників, а деяких арештовано. Подробиці про цю нову малу „панаму" є покищо тайною.

— **Великанський памятник Леніна** приготовляє у Владивостоці різьбар Козлов. Він матиме 7 метрів висоти, і стане на вершку погаслого вулькану, так, щоби його можна було бачити з проїзжаючих кораблів.

— **60.000 паломників** відвідало одного дня (8. ц. м.) славне з чудес місто Льорд у Франції. Є це найбільше число паломників, яке до нього часу мало це місто. Треба було 27 спеціяльних поїздів, щоби цю юрбу туди довезти.

— **Покараний поєдинок.** Голосна у свій час справа поєдинку польського генер. Шептицкого з ред. Стпічиньским закінчилась тепер у суді. Шептицького мав судити військовий офіцирський суд, а Стпічинского потягнули до відповідальности прокуратура. Редактор „Голосу Правди" боронився тим, що не міг відмовитись від поєдинку як бувший офіцир, бо йому грозив офіцирський суд чести і виключення з офіцирського корпусу. Цікаво те, що ген. Шептицкого взагалі не судили, бо в Польщі не було відповідної скількости високих йому офіцирів для складення військового суду. Стпічиньскі одержав місяць твердині.

— **Сміла кандидатура.** З Парижа повідомлюють, що на опорожнене у французькій Академії (сорока „безсмертних") місце по Анатолі Франсі хоче поставити свою кандидатуру теперішній міністр фінансів Кайо, колишній його приятель. Останнім новим арґументом його заслуг мала би бути успішна санація фінансів, по подорожі в Америці. Уся біда в тім, що Фр. Академія є складена з елементів здебільша консервативних і що в ній засідають такі непримирені вороги Кайо як Поанкаре, бувший премієр і президент. Кайо хоче добитись ще останньої, найвищої почести.

— **Видатки Ліґи Націй.** Фінансова бюджетова комісія Ліґи Націй ухвалила кредит у висоті 11 міліонів 700 тисяч франків у золоті на будову нового будинку для засідань Ліґи та нового будинку для Ґенерального секретаріяту. Нові будинки мають бути викінчені на протязі трьох найблизших літ, отже в 1928 році. Таж комісія асиґнувала 200 тисяч франків на підготовні праці для скликання міжнародньої господарської конференції.

— **Осторога перед обманцем.** Довідуємося, що по деяких українських домах увихається якийсь тип, який представляє себе братом адвоката д-ра Евгенія Гвоздецького та просить допомоги. І справді деякі громадяне дались „взяти" на прохання обманця та „допомогли" йому більшими й меншими датками. Годиться зазначити, що цей тип не має нічого спільного з д-ром Е. Гвоздецьким. Тому слід бути на осторозі перед ним.

З судової салі.

Сензаційна розправа на тлі великоміського багна.

Роман Філясевіч, убийник Ст. Корнеллі перед судом.

Пятий день розправи.

Лікарі-знавці д-р Баліцкі і д-р Піро відчитують протоколи смерти Корнеллі. Стріл був скісний, куля пошибла мізок. Деват міг бачити револьвер в руці вбийника. Після пострілу деват міг виконати ще кілька рухів. Позиція трупа не виключає попередньої суперечки. Свідок Яніна Корнелля, 19-літня сестра покійного, зізнає, що брат її часто ходив вечерами на цвинтар на гріб Стефануса. Двічі тяжко побито брата, але хто — свідок не знає, бо Корнелля не казав. Свідок Збіґнєв Ломніцкі характеризує обох героїв як легкодухів і неробів. Філясевіч вічно „фантазував", Корнелля займався еротикою. Оба взаємно легковажили себе. Філясевіч так рвано збирався на той світ, що заздалегідь роздаровував свої речі. Свідок Ян Рер, студент політехніки, називає Філясевіча теж брехуном, до того ще й альгоголіком: пив, очевидно, здебільша на чужий кошт. Корнелля був гохштаплером, не дуже чутким на справи чести. Страшенно чванився своїми успіхами у жінок. Свідок Роман Пйонтковскі, студент фільос., знав, що Корнелля мав до діла з двома жінками з кафе-шантану „Імперіяль" і що ця історія коштувала великі гроші. В звязку з запитом обор. д-ра Перацкого, чи свідок знає, що це були за жінки, заступник пошкодованої сторони д-р Дверніцкі протестує проти питань, які ображують честь небіщика. Свідок Артур Шіфнер, приятель Корнеллі, чував, як Корнелля звав зневажливо Філясевіча „батяр-соціяліст". Корнелля був переконаний, що Стефанус не покінчив самогубством, лише, що його вбили. Свідок комісар поліції Баторскі провадив перші доходження, які довели до ствердження, що останній, який бачив Корнеллю, був Філясевіч. Свідок ком. пол. Конарскі впав на слід кабаретової співачки Яніни К., від якої Корнелля позичав гроші (!), та п-ни Ліди П., яка з університетського індексу вирізала фотографію Корнеллі. Той індекс найшовся в руках пані Ф., від якої знову поліція дізналася про часті відвідини Корнеллі в домі пп. Ломніцких; там знову надибано Філясевіча. Підчас слідства виринула теж історія із жінкою інж. Я.; поліції було відомо, що інж. Я. був готовий перевести розвід. До цілої тої скандалістики прилучились ще всілякі моменти, які створили концепцію вбивства на тлі гомосексуальному. Філясевіч крутив при переслуханнях, але якраз ці викрути скріплювали підозріння. Свідок інсп. Лукомскі й нищі поліційні функціонарі й агенти стараються вивищити себе, як ґеніяльних детективів, а до справи нічого цікавого вже не вносять.

* * *

Моральна гниль польських верств т. зв. доброго товариства, серед якого оберталась оба сумні герої трагічно закінченої справи, находить на розправі щораз яскравійше освітлення, а коментарі до недоказів розправи заточують щораз ширші кола. Говорячи про ці недоскази, „Дзєннік люд." дивується: чому не сягається до актів, прокуратор мовчить, присяжні наслухують, а свідки не зясовують льоґічно вязаних тез і тверджень. „Відноситься враження, що всі знають правду, розуміють, знають у чім річ, тільки на судовій салі цього не устійнюється". І „Дз. люд." звертає особливо увагу на підозріні й путані зізнання свідка Ґенліца, 53-літнього богато торговельного, який живе в приязни з 20-літнім молодцем, дає йому гроші та разом бавиться у „мішаних" товариствах — а ніяк не може пригадати собі, що це за товариства! Теж саме поважний інж. Ярра гостює у себе „золотих молодців", слухає їх тайн і т. д., а потім на розправі обурюється на „калюмнії". Такі й т. п. скандальні моменти певне нераз ще виринуть на цій розправі, а річю суду є не покривати їх дискретною занавісою, лише розкривати в цілій огидній наготі хочби задля поуки батьків, які цураючись свого народу, захоплені є сусідською „аристократією", в обійми якої кидають своїх синів.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар „Українського Наддніпрянського Театру О. Міткевич":

Бережани. Саля Сокола.
1.X. „Дні нашого життя".
3.X. „Вихрест". 131 1—1

Український мішаний хор Д. Котка:
Четвер 1.X. Львів.
Пятниця 2.X. Львів.
Субота 3.X. Львів. 518 5—?

Адміністрація хору повідомляє, що окремих концертів для шкільної молоді не буде, а через те на кожний концерт призначено відповідне число студентських місць по ціні 1 зол. Білети на всі концерти продає Народня Торговля (Ринок 36).

Загальні Збори Кружка У. П. Т. ім. Ганчи Барвінок у Львові відбудуться дня 4. X. 1925. р. в год. 5-тій попол. в школі при вул. Мохнацького ч. 12. На денному порядку: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу з послідних Заг. Зборів. 3) Звідомлення з діяльности Старшини: а) секретарське, б) касове, в) Контрольної Комісії. 4) Уділення абсолюторії Старшині. 5) Вибір нової Старшини. 6) Вибір делеґаток на Загальний Зізд Т-ва. 7) Реферат: „Пекуча потреба бурси для дівчат у Львові. 8) Внесення і запити. — За Старшину Кружка: **Евгенія Макарушкова** голова, **Теодора Ліщинська** секретарка. 534 2—2

Заклик.

Філія Т-ва „Просвіта" ім. М. Шашкевича у Львові, яка обіймає своєю діяльністю львівський повіт, закладає мандрівні бібліотеки для читалень. Тому звертаємося до Громадян Львова і повіту з проханням о дарову надсилку книжок в доброму стані, відповідних для старших і дітей на адресу: Філія Т-ва „Просвіта" ім. М. Шашкевича, Львів, Ринок 10. II. пов. в год. 8—2 крім неділь і свят. — У Львові, дня 29. вересня 1925. — Д-р Ст. Шухевич в. р. голова, М. Брилинський в. р. секретар. 552 1—1

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає І. Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів Ринок ч. 10.